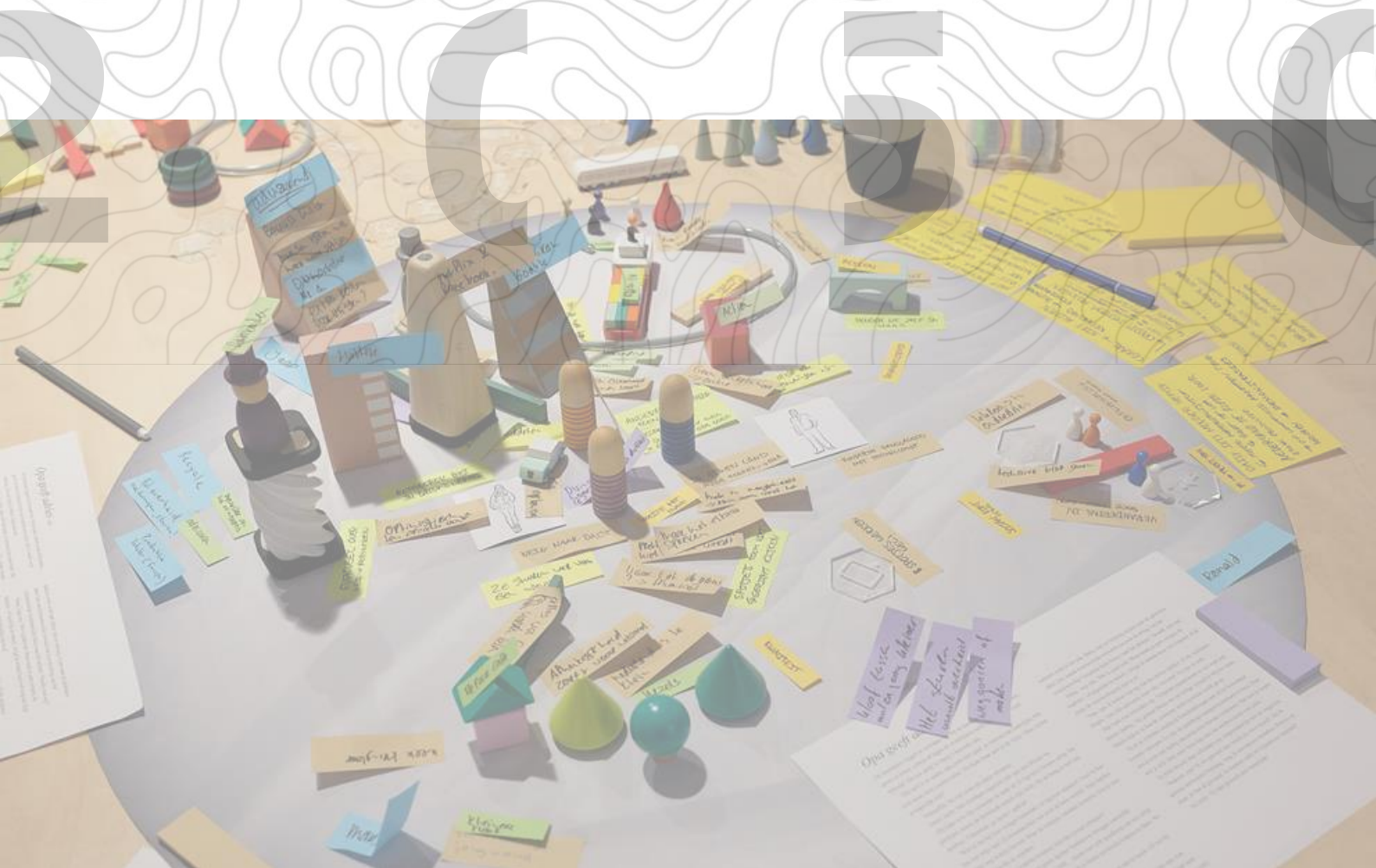

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Groep die vrijwilligerswerk doet

Dwarsdoorsnede van Nederland

Respondenten

De namen van de respondenten zijn gefingeerd.

Hanneke: 45. Twee kinderen (22 en 14). Alleenstaande moeder en huisvrouw. Woonachtig te Amersfoort.

Margot: geen kinderen, krijgt binnenkort AOW. Heeft thuis nog een kleine pedicuresalon en doet daarnaast veel vrijwilligerswerk.

Jeanette: 68. Moeder van twee zonen. Werkzaam geweest in de GGZ. Doet vrijwilligerswerk. Woonachtig te Lunetten, Utrecht.

Verhaal

Marcel eet lasagne

Over begeleiding vs. betutteling

Hanneke Ik zou wel mijn eigen boodschappen willen bepalen. Dit gaat mij echt heel erg te ver.

Margot Hier wordt echt voor je meegedacht.

Jeanette Voor je gedacht zelfs.

Hanneke Meedenken!? Dit is gewoon bepalen wat je wel en niet mag eten in die vijf dagen.

Jeanette Mijn partner is vier maanden geleden geholpen aan een open hartoperatie. Mede vanwege het dichtslibben van de slagaders dus die zit op een streng dieet en dit zou ideaal zijn. Wij zijn ook bij een diëtist nu. We zijn iedere dag bezig met het maken van die gezonde keuzes. Nou, doe zo'n systeem maar meteen.

Hanneke Ik moet er niet aan denken dat ik een koelkast heb die beseft wat ik moet gaan kopen en dan ook nog een Albert Heijn die zegt dat ik bepaalde dingen niet mag. Ik vind het gewoon te ver gaan dat een supermarkt dat voor jou gaat bepalen in de toekomst. Dat gaat me echt te ver! Nee, ik hoop niet dat dat gebeurt. En het betekent dat de supermarkt weet van je gezondheid. Alles is dus bekend bij de supermarkt...

Margot Dat wordt een beetje teveel. Het systeem mag rustig meedenken maar ik wil ook mijn eigen inbreng nog houden. Een beetje feedback vind ik prima. Hij mag best wel zeggen 'Nou je hebt deze week toch wel erg veel taartjes gegeten'. Ja, ik ben een Limburgse, dus... Dat vind ik prima en dat zou ik misschien ook wel gebruiken.

Jeanette We krijgen natuurlijk nu al allerlei preventiecurssussen van zorgverzekeraars die over dit soort dingen gaan. Er zijn allemaal stickers met gezond of niet gezond en meer of minder suiker en vet. Noem maar op. Die zijn er al. Er wordt al voor ons en met ons gedacht.

Hanneke Ik vind dat echt bemoeien. En de mensen die het echt nodig die laten ze in de kou staan. Waar zijn de ouderen van nu dan? Die komen nergens in voor. Ze zijn meer bezig met de dingen verbieden als degenen die nu hulp nodig hebben daadwerkelijk hulp bieden. Er zullen zat ouderen zijn die zo'n lijstje willen, 'dat kan ik eten en dat kan ik eten', maar ja, hè?

Jeanette Ik voel het niet als verbieden. Ik heb burens die flink wat ouder zijn dan ik waarvan zij een open hartoperatie heeft gehad. Iedereen weet dat roken niet goed is als je zulke slechte aders en slagaders hebt. Maar ze paffen gewoon door met z'n tweeën! Bij hem is al een voet afgezet.

Margot Ze gaan al dood. Ze zeggen, ja dat is mijn vreugde. Als ik dat ook al niet meer mag. Hoe vaak ik dat niet hoor in mijn omgeving: als ze me dat ook nog gaan afnemen... laat me die wijn toch drinken. Laat me nog roken.

Over persoonlijke vrijheid en eigen verantwoordelijkheid

Jeanette Moeilijk, hè, dit soort dingen? Persoonlijke vrijheid. Eigen verantwoordelijkheid. Dit zijn dingen die ook worden meegegeven door een huisarts, door specialisten, die je kunt lezen... ook in de supermarkt. Het blijft uiteindelijk de eigen verantwoordelijkheid van mensen of ze zich daarmee willen inlaten ... zij krijgen heus geen infuus met de juiste voeding. Haha! Zover zal het in 2050 nog niet zijn.

Ik ben één van die zestiger jaren figuren geweest. De flowerpower-generatie. Die toen al begon met vegetariër zijn. En weet je, ik heb vanaf die tijd al mijn flessen apart gescheiden en zo. Ik ben wel zo'n figuur en ik eet al jaren heel bewust en biologisch. Maar er zijn mensen die zoiets hebben van 'wat een flauwekul'.

Hanneke Ik wil wel wat opofferen maar niet een koelkast die bepaalt wat erin moet komen en een supermarkt die mij zegt wat ik wel en niet mag bestellen.

Margot Ik vind het prima als ze een soort adviserende rol spelen of dat ze me gewoon op bepaalde dingen wijzen. Maar ik wil toch een stem. En misschien doe ik wel heel veel met die adviezen. Maar laat me nou toch een klein beetje die vrijheid houden. Misschien ik vind het straks dan eigenlijk toch wel fijn, die steeds meedenkende robot of wat het dan ook is. Maar nu zeg ik, gun mij toch ook mijn kleine stukje zelf.

Hanneke Laten we eerlijk wezen, de Belastingdienst weet sowieso alles van je, wet op de privacy of niet. Maar je medisch dossier in de supermarkt?

Als iedereen er het juiste van zou inzien dan was dit allemaal niet nodig want dan deed iedereen het al uit zichzelf. Dan hoef je geen koelkast te hebben die het voor je bepaalt en hoef je geen Albert Heijn die zegt je mag dit niet kopen want dan doe je het uit jezelf.

Over veranderend rookgedrag

Hanneke Ik ben benieuwd wat ze doen als heel Nederland besluit geen sigaretten meer te kopen. Ik denk dat de overheid dan een groot probleem heeft. Waar gaan ze dan dat geld vandaan halen. Ik denk dat ze dat stiekem ook niet willen...

Jeanette Maar je rookt geen sigaretten om de overheid te sponsoren, hoop ik.

Hanneke Ik rook niet om de overheid te sponsoren maar het gebeurt wel. Alle accijns die erop zit. Als alle rokers in Nederland zouden stoppen zou de politiek ook niet blij zijn.

Ik heb mijn kinderen beloofd dit jaar te stoppen. Ik heb gezegd: na de kerst want dan zijn de feestdagen voorbij, dan mag ik toch die kilo's aankomen. Ik ben al een keer gestopt en toen ben ik 15 kilo aangekomen, vond ik niet zo leuk. Dus nee, maar, hè, ik bedoel... ik denk dat ze ook niet blij zijn als heel Nederland zou stoppen met roken.

Maar stop je met roken en kom je vijftien kilo aan of meer en je krijgt obesitas dan ben je ook niet blij en is de overheid ook veel geld kwijt aan de kosten.

Over wantrouwen jegens de politiek

Hanneke Uiteindelijk wordt toch alles vanuit de overheid gewoon doorgedrukt. Dan kunnen we protesteren en het er niet mee eens zijn maar uiteindelijk gebeurt het toch. Dan gaan daar wel zogenaamde verkiezingen en dergelijke overheen, maar... nee.

Veel mensen stemmen op een bepaalde partij en uiteindelijk blijkt dat ze het niet eens zijn met waarop ze gestemd hebben. Als ze het over zouden kunnen doen dan zouden ze het heel graag willen.

Niet elke politieke partij die maakt alle plannen bekend. Ze zeggen: 'Je hebt er zelf voor gekozen om de gezondheidszorg te verbeteren.' Maar ze vermelden er waarschijnlijk niet bij dat ze je in je vrijheid gaan beperken om lasagne te bestellen.

Jeanette Ik denk dat een aantal maatregelen in deze tijd onvermijdelijk zijn. Als je naar de problemen kijkt van vandaag de dag, dat kan niet anders.

*Uiteindelijk wordt toch
alles vanuit de overheid
gewoon doorgedrukt.*

”

Wat is gezond, waar ligt de grens?

- Margot** Je bent verantwoordelijk voor je eigen gezondheid. De ene gaat er goed mee om, de andere gaat er iets té goed mee om en anderen negeren het allemaal. En dan zit zo'n chirurg in de extreme gevallen nog te proberen er wat van te maken, maar jij gaat toch door met je leven, met je roken en die chirurg die vecht misschien voor jou... maar ja, mensen die verander je niet.
- Jeanette** Dat vind ik grote issues. Ik ben lid van meerdere enquetebureaus. Soms krijg ik de vraag: moet iemand die ongezond leeft meer premie gaan betalen voor de ziektekostenverzekering? Dat vind ik zo'n moeilijke vraag. Ik probeer heel gezond te leven maar soms eet ik ook wel eens een taartje op een verjaardag. Wat is ongezond, waar ligt die grens?
- Margot** Bij de een komt het erger aan dan bij een ander, die doet ook wel eens ongezond, maar dat uit zich dan niet in allerlei ziektes en zo. De één leeft lekker ongezond en wordt 95 en Pietje Puk doet heel gezond en wordt nog geen 60 jaar. Dat heb je ook.

Wat zou het verhaal realistischer maken en wat zou je willen?

- Jeanette** Het kan uiteindelijk zo zijn in een periode van dertig jaar dat mensen zich bewust worden dat die lasagne niet goed voor je is of dat hij anders wordt geproduceerd zodat 'ie beter voor je is.

Hanneke Ik denk dat Marcel dan in plaats van een portie voor vier personen gewoon een éénpersoons portie krijgt. Maar wel lasagne. Heb je daarna nog honger dan moet je je houden aan... Haha, ja, dat 'moeten', dat moet eruit.

Jeanette Dan zou je kunnen...

Margot Als je wilt...

Hanneke Dan zijn dit de alternatieven.

Jeanette Oké, het lijkt me dat iedere keer dat verhaaltje 'op basis van uw medisch dossier heeft ons algoritme blah blah', dat lijkt me een beetje te vervelend. Het zou handig zijn als het display liet zien: de mogelijkheden van vandaag zijn...

Margot Ze hebben een adviserende taak.

Jeanette En dan voor jouw profiel. Ze hebben bepaalde medische gegevens, denk ik, anders kunnen ze dit niet voor je vaststellen.

Misschien dat mensen dit zelf hebben ingevuld, op verzoek? Bijvoorbeeld, zijn er aandoeningen waarmee wij rekening moeten houden bij ons advies wat gezond eten voor u kan zijn? Niet cholesterol verhogend, bijna geen suiker, koolhydraatarm, noem het maar op. En dat jij de medische gegevens invult die jij kwijt wil.

Wat zou je willen?

Hanneke Dat is eigenlijk gelijk aan wat we zojuist hebben beschreven.

Jeanette De situatie die we zojuist hebben beschreven vind ik acceptabel. Ook qua persoonlijke vrijheid en de pedagogische aanpak zodat langzaam maar zeker men bewuster wordt. Maar ik hoop eigenlijk dat er tegen die tijd überhaupt nog zoveel eten is. Maar dat is weer een heel ander hoofdstuk.

Belangrijkste onderwerpen van gesprek

- Hanneke
- Ergens moet het wel ophouden. Anders wordt echt alles voor je bepaald. En daar houd ik niet van.
 - Eigen inbreng en verantwoording moeten samengaan voor goede gezondheid. Als je zelf je verantwoording draagt en het ook weet. Als ieder voor zich dat weet en daar wat mee doet dan heb je dit alles niet nodig.
- Margot
- Gun mij mijn eigen kleine stukje wat ik zelf kan beslissen. Ik vind het prima om met iets mee te gaan. Ik neem aan dat als 80 procent van de mensen iets doet, dat ik ook ongetwijfeld met die stroom meega. Maar dat ik toch mijn eigen kleine inbreng mag hebben in bepaalde dingen.
 - Het systeem mag wel adviseren maar niet te dwingend.
 - Er wordt nog teveel aangestuurd. De overheid, als die iets in hun hoofd hebben, dan komt dat er, misschien verkapt, vroeg of laat toch. Uiteindelijk zullen ze na lang soebatten wel hun zin krijgen, gaat het niet linksom dan gaat het wel rechtsom.
- Jeanette
- Kennisoverdracht binnen de maatschappij. Het is goed als mensen dingen weten, weten wat gezond leven is. Als je dat niet weet, als je dat niet ooit

een keer gehoord of gelezen hebt dan weet je het niet. En dan moet je het wiel weer opnieuw uitvinden.

- We hebben in de maatschappij gezamenlijke en politieke verantwoordelijkheid. Die moet ervoor zorgen dat er gebeurt wat er moet gebeuren om deze maatschappij draaiende te houden. Maar die neemt niet weg dat er persoonlijke verantwoordelijkheid is.
- Opofferen persoonlijke vrijheid voor het algemeen belang.